

Sygn. akt I PK 214/11

WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 maja 2012 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Małgorzata Gersdorf (przewodniczący)

SSN Bogusław Cudowski

SSN Roman Kuczyński (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa M.M.
przeciwko K. Liniom Autobusowym Spółce z o.o. z siedzibą w K.
o przywrócenie do pracy,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 8 maja 2012 r.,
skargi kasacyjnej powoda od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i
Ubezpieczeń Społecznych w K.
z dnia 2 czerwca 2011 r., sygn. akt [...],

- 1. uchyla zaskarżony wyrok w pkt 2. (drugim), 4. (czwartym) i 5. (piątym) i koszty postępowania sądowego i zastępstwa procesowego w pierwszej i drugiej instancji wzajemnie znosi,**
- 2. oddala skargę kasacyjną w pozostałym zakresie.**

Uzasadnienie

Powód M.M. wniósł pozew przeciwko K. Liniom Autobusowym Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w K. o uznanie za bezskuteczne wypowiedzenia umowy o pracę z dnia 19 kwietnia 2010 r., a po upływie okresu wypowiedzenia powód wniósł o przywrócenie go do pracy ewentualnie zasądzenie odszkodowania za okres od dnia 31 sierpnia 2010 r. do czasu uzyskania uprawnień emerytalnych tj. do dnia 14 stycznia 2014 r. W uzasadnieniu żądania powód podniósł, że z racji wieku jest pracownikiem chronionym, a wypowiedzenie z dnia 8 kwietnia 2010 r. będące jedynym otrzymanym przez niego dokumentem narusza przepis art. 39 kodeksu pracy.

Z kolei pozwany wniósł o oddalenie powództwa podnosząc, że odwołanie od oświadczenia pracodawcy o wypowiedzeniu umowy o pracę zostało złożone po terminie albowiem powód o wypowiedzeniu dowiedział się w dniu 30 października 2009 r. Oświadczenie zostało złożone powodowi skutecznie i w tym terminie nie był on pracownikiem chronionym.

Sąd-Rejonowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w K. wyrokiem z dnia 7 marca 2011 r. przywrócił powoda M.M. do pracy w pozwanej Spółce na poprzednich warunkach (pkt 1). Zasądził też od pozwanej Spółki na jego rzecz wynagrodzenie w kwocie 84.637,21 zł za cały okres pozostawania bez pracy w razie podjęcia pracy u pozwanej (pkt 2) i orzekł o kosztach procesu. Wyrok powyższy zapadł w oparciu o następujący stan faktyczny: Powód M.M. urodził się dnia [...] 1949 r. W styczniu 2010 r. powód ukończył 61 lat i miał do niego zastosowanie przepis art. 39 k.p. Na podstawie uchwały nr 15 Rady Nadzorczej K. Linii Autobusowych Spółki z o.o. w K. z dnia 6 września 2002 r. powód z dniem 1 października 2002 r. powołany został na stanowisko Prezesa Zarządu - Dyrektora Naczelnego KLA. W dniu 17 września 2002 r. zmieniono treść uchwały, powołując powoda na powyższe stanowisko z dniem 20 września 2002 r. Z tym dniem Przewodniczący Rady Nadzorczej podpisał z powodem umowę o pracę na czas nieokreślony. Powodowi powierzono stanowisko Prezesa Zarządu - Dyrektora Naczelnego. Powód pracując w pełnym wymiarze czasu pracy miał otrzymywać wynagrodzenie w wysokości cztery i pół krotnego przeciętnego miesięcznego

wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku w czwartym kwartale roku poprzedniego. Porozumieniem z dnia 29 czerwca 2009 r. zmniejszono powodowi wynagrodzenie zmniejszając współczynnik do trzy i pół krotności. Na dzień 30 października 2009 r. zwołane zostało posiedzenie Rady Nadzorczej KLA. Organizacją zajmował się powód, który zawsze brał udział w jej posiedzeniach. W dniu tym o godzinie 9.00 Przewodniczący Rady Nadzorczej spotkał się z przedstawicielami związków zawodowych i trwało ono do godziny 10.00. Na spotkaniu tym mówiono o przyszłości firmy, połączeniu z PKS. Nie wspomniano o zamiarach odwołania Prezesa Zarządu. Na posiedzenie Rady w dniu 30 października 2009 r. liczącej sześciu członków stawiło się pięciu. Byli to Przewodniczący Rady A.R., K.B., E.C., B.W. i M.O.. Posiedzenie rozpoczęło się o godzinie 10.00. Od początku posiedzenia nie brał w nim udziału protokolant. Natomiast powód został wyproszony i opuścił salę. Obecni na sali podjęli decyzję o odwołaniu ze stanowisk powoda oraz drugiego członka zarządu D.W. Na nowych członków zarządu zdecydowano powołać R.M. i M.U.. Po tych uzgodnieniach poproszono na salę powoda. Było to około godziny 13.00. Poinformowano powoda o decyzji członków Rady i zaproponowano, aby sam ustąpił ze stanowiska. Chodziło o wydzwitek społeczny. Kiedy powód odmówił Przewodniczący Rady A. R. oświadczył, że stanowisko członków Rady o odwołaniu jest skuteczne i jest to równoznaczne z rozwiązaniem z powodem umowy o pracę, a stosowne dokumenty zostaną przygotowane. Powodowi nie wręczono żadnych dokumentów na piśmie, bo nie sporządzono jeszcze uchwały ani oświadczenia o wypowiedzeniu umowy o pracę. Powód powtórnie został wyproszony i opuścił salę, do której po nim weszła D.W.. Następnie na salę poproszono W.G. odpowiedzialnego za protokołowanie obrad i przygotowanie uchwał. Zakomunikowano mu decyzje Rady i zlecono przygotowanie czterech uchwał tj. o odwołaniu powoda i D. W. oraz o powołaniu nowych członków zarządu R. M. i M. U. Przewodniczący Rady A. R. polecił kadrowej przygotowanie dla powoda wypowiedzenia umowy o pracę. Na posiedzeniu Rady dyskutowano o tym, czy odwołanie jest równoznaczne z wypowiedzeniem powodowi umowy o pracę, czy też należy jeszcze wypowiedzieć powodowi umowę o pracę. Uzgadniano to z radcą prawnym i uznano, że odwołanie jest tożsame z wypowiedzeniem umowy o pracę i należy jednocześnie

wypowiedzieć umowę. Zdecydowano, że spraw formalnych związanych z rozwiązaniem stosunku pracy mają dopilnować radca prawny i kadrowa. Około godziny 13.30 poproszono na salę przedstawicieli związków zawodowych działających w KLA, które trwało około jednej godziny. Na spotkaniu z członkami związków powiadomiono ich o decyzji Rady o odwołaniu Prezesa Zarządu. W czasie tego spotkania Przewodniczący Rady Nadzorczej uzgadniał z kadrową i radcą prawnym kwestie formalne związane z rozwiązaniem stosunku pracy osób odwołanych. Ponieważ nie było jednolitego stanowiska w tej kwestii dokumenty zdecydowano przygotować w dniach następnych. Zebranie Rady Nadzorczej zakończyło się około godziny 15.00. Powód przez cały czas przebywał w pracy i nie opuścił miejsca pracy przed końcem czasu pracy. Stanowisko pracy opuścił około godziny 15.15 wraz z M.S. specjalistą do spraw zatrudnienia, która zamykała biuro, w którym nie było już członków Rady Nadzorczej. Uchwała o odwołaniu powoda była gotowa w dniu jej podjęcia, ale nie wręczono jej powodowi. Oświadczenie o wypowiedzeniu zostało przygotowane w dniu 2 listopada 2009 r. i w dniu 3 listopada 2009 r. podpisane przez Przewodniczącego Rady A. R. Oświadczenie to nigdy nie dotarło do rąk adresata tj. M. M. Powód miał świadomość decyzji członków Rady tj. odwołania go ze stanowiska, ale odbierał to jako decyzję nieformalną, która będzie mu przekazana w przyszłości. Od dnia 2 listopada 2009 r. powód przebywał przez okres 6 miesięcy na zwolnieniu lekarskim z powodu niezdolności do pracy. Nie sprawdzano zasadności wystawienia powodowi zaświadczenia o niezdolności do pracy. Powód pozostawał na zwolnieniu do dnia 18 kwietnia 2010 r. W dniu 27 listopada 2009 r. członkowie zarządu R. W. i M. U. podpisali kolejne oświadczenie o wypowiedzeniu powodowi umowy o pracę, która miała się rozwiązać po upływie trzech miesięcy od dnia jego doręczenia. Dokument ten również nigdy nie dotarł do adresata. W dniu 8 kwietnia 2010 r. nowy Prezes Zarządu P.O. podpisał kolejne oświadczenie o rozwiązaniu z powodem umowy o pracę za trzymiesięcznym wypowiedzeniem. Bieg terminu określono od daty doręczenia oświadczenia adresatowi. Powód oświadczenie to otrzymał po powrocie do pracy w dniu 19 kwietnia 2010 r. Wraz z wypowiedzeniem powód otrzymał też uchwałę o odwołaniu go z funkcji Prezesa Zarządu. Od dnia 20 kwietnia 2010 r. do 7 czerwca 2010 r. powód przebywał na urlopie wypoczynkowym. Po zakończeniu

urlopu powód został zwolniony z obowiązku świadczenia pracy. W dniu 2 sierpnia 2010 r. pracodawca wystawił powodowi świadectwo pracy, z którego wynika, że powód był zatrudniony w KLA do 31 lipca 2010 r. na stanowisku Dyrektora Naczelnego. W dniu 8 września 2010 r. pracodawca sporządził drugie świadectwo pracy, w którym jako datę zakończenia stosunku pracy wskazano 31 stycznia 2010 r. Świadczenia pieniężne związane ze stosunkiem pracy powód otrzymywał do końca lipca 2010 r. Zarabiał 12.091,03 złote brutto miesięcznie. O wypłacie decydował nowy Prezes Zarządu - Dyrektor Naczelny P.O..

W oparciu o tak ustalony stan faktyczny i dokonaną jego ocenę prawną Sąd pierwszej instancji uznał, iż w dniu 30 listopada 2009 r. powodowi nie zostało złożone przez Radę Nadzorczą oświadczenie woli o odwołaniu z funkcji Prezesa Zarządu ani oświadczenie o rozwiązaniu stosunku pracy za wypowiedzeniem. Zarówno uchwała Rady Nadzorczej jak i wypowiedzenie przygotowane zostały w formie pisemnej dopiero po rozmowie członków rady z powodem. Członkowie Rady Nadzorczej zakomunikowali powodowi swą wolę o odwołaniu go w czasie, gdy nie było jeszcze gotowej uchwały o odwołaniu, ani pisemnego oświadczenia o rozwiązaniu stosunku pracy za wypowiedzeniem. W ocenie Sądu powodowi wyrażono tylko zamiar, a nie decyzję i tak to też odebrał powód. Wypowiedzenie powodowi umowy o pracę datowane na dzień 2 listopada 2009 r. i podpisane przez Przewodniczącego Rady Nadzorczej w dniu 3 listopada 2009 r. nie było wobec powoda skuteczne z uwagi na brak wręczenia go powodowi. Powód otrzymał oświadczenie o rozwiązaniu stosunku pracy i uchwałę odwołującą go ze stanowiska Prezesa Zarządu w dniu 19 kwietnia 2010 r. i dopiero z tym dniem uchwała ta zdaniem Sądu pierwszej instancji była wobec powoda skuteczna. Sąd przyjął, że w kwietniu 2010 r. powód był już chroniony przez przepis art. 39 k.p., dlatego też na podstawie art. 45 k.p. przywrócił powoda do pracy w pozwanej Spółce orzekając na podstawie art. 47 k.p. o wynagrodzeniu na wypadek podjęcia pracy przez powoda. Uznał przy tym, że powód jest osobą chronioną a w związku z tym wynagrodzenie przysługuje powodowi za cały okres pozostawania bez pracy.

Od powyższego wyroku apelację wniosła strona pozwana, która skarżąc wyrok w całości zarzuciła mu naruszenie prawa materialnego: art. 264 § 1 k.p. poprzez jego niezastosowanie; art. 265 § 2 k.p. poprzez jego niezastosowanie; art.

61 k.c. w związku z art. 300 k.p. poprzez jego niezastosowanie oraz naruszenie przepisów postępowania art. 233 § 1 k.p.c.

Wyrokiem z dnia 2 czerwca 2011 r. Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w K. zmienił pkt 1 i 2 zaskarżonego wyroku w ten sposób, że zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 36 273, 09 zł tytułem odszkodowania za niezgodne z prawem wypowiedzenie umowy o pracę i oddalił powództwo o przywrócenie do pracy (pkt 1) i oddalił apelacje w pozostałym zakresie (pkt 3). Ponadto zmienił pkt 3 zaskarżonego wyroku w ten sposób, że zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 1.815,00 zł tytułem kosztów sądowych oraz zasądził od powoda na rzecz pozwanego kwotę 1.350,00 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego (pkt 2); zasądził od powoda na rzecz pozwanego kwotę 5.444,25 zł tytułem zwrotu kosztów sądowych za instancję odwoławczą (pkt 4); zasądził od powoda na rzecz pozwanego kwotę 1.350,00 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za instancję odwoławczą (pkt 5).

Sąd stwierdził, że w świetle poczynionych w sprawie ustaleń Rada Nadzorcza pozwanej Spółki była uprawniona do odwołania powoda na posiedzeniu w dniu 30 października 2009 r. ze stanowiska prezesa Zarządu i jednoczesnego rozwiązania z nim umowy o pracę. Ponieważ czynności tego organu były jednoczesne, objęte jednym aktem woli i dotyczyły powoda jako członka Zarządu, to były dopuszczalne i wywołały zamierzony skutek. Rada Nadzorcza oprócz odwołania powoda z zajmowanej funkcji dokonała rozwiązania z powodem umowy o pracę, na co wskazywało przygotowane dla powoda pismo z dnia 2 listopada 2010 r., które zostało podpisane przez Przewodniczącą Rady Nadzorczej. Sąd wskazał także, że gdyby nawet przyjąć, że wypowiedzenie złożone zostało przez niewłaściwy organ spółki, to choć wadliwe, było jednak skuteczne i powodowało rozwiązanie umowy o pracę, a sąd na żądanie pracownika mógł orzec o przysługujących mu roszczeniach (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 22 kwietnia 1998 r., OSNP 1999/8/280, z 16 czerwca 1999 r. I PKN 117/99. OSNP 2000/17/646, z 11 maja 1999 r., I PKN 662/98, OSNP 2000/14/539 z 6 maja 2009 r., II PK 285/08). Odwołanie z funkcji członka zarządu nastąpiło z chwilą podjęcia stosownej uchwały i taka uchwała w stosunku do powoda została podjęta. Stosunek pracy powoda był odrębnym stosunkiem prawnym od członkostwa w

zarządzie spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, dlatego też do jego ustania potrzebna była dodatkowa czynność w postaci jego rozwiązania. Istotne znaczenie w niniejszej sprawie miała data złożenia powodowi przez Radę Nadzorczą oświadczenia woli o rozwiązaniu stosunku pracy za wypowiedzeniem. Jak wskazuje na to zebrany w sprawie materiał dowodowy nastąpiło to w dniu 30 października 2009 r., a nie z chwilą doręczenia powodowi uchwały wraz z pismem z dnia 8 kwietnia 2010 r. czyli w dniu 19 kwietnia 2010 r. Sąd Okręgowy powołując stanowisko Sądu Najwyższego, że odwołanemu członkowi zarządu spółki kapitałowej, zatrudnionemu na tym stanowisku na podstawie umowy o pracę nie przysługuje roszczenie o przywrócenie do pracy (wyrok z dnia 17 sierpnia 2006 r., II PK 53/06, OSNP 2007/17-18/245 oraz wyrok z 6 maja 2009 r. II PK 285/08) - wskazał, że odwołany członek zarządu spółki kapitałowej nie ma prawa do przywrócenia do pracy, gdyż pierwszeństwo przed regulacją k.p. w tym zakresie ma art. 203 zdanie pierwsze k.s.h., który zezwala na odwołanie członka zarządu w każdym czasie. Zwalnianym z pracy członkom zarządu przysługuje ochrona przewidziana w k.p., co wynika wprost z art. 203 § 1 zdanie drugie k.s.h. Nie dotyczy to jednak możliwości przywrócenia zwolnionego członka zarządu do pracy, gdyż sprzeciwia się temu art. 203 § 1 zdanie pierwsze k.s.h. i w związku z powyższym Sąd odwoławczy zmienił zaskarżony wyrok i oddalił żądanie powoda o przywrócenie do pracy. Sąd stwierdził także, że powód w chwili złożenia mu przez Radę Nadzorczą oświadczenia o wypowiedzeniu umowy o pracę nie był jeszcze pracownikiem chronionym na podstawie art. 39 k.p. przed wypowiedzeniem umowy o pracę, bo dopiero w dniu 14 stycznia 2010 r. ukończył 61 lat. Wobec tego powodowi nie przysługiwało odszkodowanie w wysokości wynagrodzenia za cały okres pozostawania bez pracy. Ponieważ dokonane powodowi ustnie wypowiedzenie umowy o pracę było jednak niezgodne z prawem, bo naruszało przepisy o wypowiedzaniu umów o pracę, uzasadnione było zasądzenie na rzecz powoda odszkodowania w wysokości wynagrodzenia za okres wypowiedzenia w oparciu o przepis art. 47¹ k.p. w związku z art. 45 k.p.

O kosztach procesu Sąd drugiej instancji orzekł na podstawie art. 100 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c. rozdzielając je stosownie do wyniku sporu. Na koszty te składa się opłata od pozwu w kwocie 7.259 zł oraz opłata od apelacji w

takiej samej wysokości a także koszty zastępstwa procesowego każdej ze stron w wysokości 2.700 zł. Powód przegrał sprawę w 75% w związku z czym zobowiązany był zwrócić pozwanej poniesione koszty procesu w takiej wysokości. Pozwana zaś przegrała sprawę w 25% i w takiej wysokości zobowiązana była zwrócić powodowi poniesione przez niego koszty procesu.

Na wyżej wskazane orzeczenie Sądu Okręgowego w K. powód wniósł skargę kasacyjną zaskarżając wyrok ten w całości. Skarga kasacyjna oparta została na następujących podstawach:

1. naruszenia przepisów postępowania:

a. art. 328 § 2 k.p.c. przez niewłaściwe (błędne) uzasadnienie podstawy prawnej i faktycznej wyroku;

b. art. 385 k.p.c. przez jego zastosowanie, pomimo że apelacja była bezzasadna;

c. art. 386 § 1 k.p.c. przez jego niezastosowanie pomimo faktu, iż apelacja pozwanego powinna być oddalona;

d. art. 245 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie polegające na błędnej wykładni dokumentów zgromadzonych w sprawie, w szczególności świadectwa pracy z dnia 31 lipca 2010 r., akt osobowych, w tym różnych wersjach wypowiedzenia, wniosków urlopowych, karty badań kontrolnych dopuszczających powoda do pracy oraz wynagrodzenia płaconego do czasu wydania pierwotnego świadectwa pracy i jego podstawy prawnej, dokumentu - rozliczenie roczne PIT;

e. art. 391 § 1 k.p.c. w związku z art. 233 § 1 k.p.c. poprzez naruszenie przepisów dotyczących postępowania Sądu drugiej instancji w zakresie przekroczenia przez Sąd drugiej instancji granic swobodnej oceny dowodów co do oceny zeznań świadków, członków rady nadzorczej pozwanego, pomimo ewidentnych sprzeczności w zeznaniach tych świadków słuchanych w niniejszej sprawie w pierwszej instancji;

f. art. 108 § 1 k.p.c. w związku z art. 100 k.p.c. i w związku z art. 391 k.p.c. poprzez przyjęcie, iż powód przegrał przedmiotową sprawę i obciążono go kosztami procesu, a mianowicie orzeczenie Sądu drugiej instancji pomimo zmiany zaskarżonego wyroku zasądzającego kwotę 36.273,09 zł tytułem odszkodowania za niezgodne z prawem wypowiedzenie umowy o pracę, nakłada na powoda obowiązek poniesienia kosztów sądowych za instancję odwoławczą w kwocie

5.444,25 zł oraz kosztów zastępstwa prawnego w kwocie 1.815.00 zł za pierwszą instancję oraz 1.350,00 zł kosztów zastępstwa prawnego za instancję odwoławczą.

2. naruszenia przepisów prawa materialnego:

a. przez błędną wykładnię art. 39 k.p. w związku z art. 471 k.p. w związku z art. 45 k.p., polegającą na przyjęciu, że powoda nie objęła ochrona wypowiedzenia umowy o pracę, gdyż wiek 61 lat osiągnął w okresie wypowiedzenia, kiedy to z dokumentów wynika, iż okres ochronny wynikający z powołanego wyżej przepisu dotyczył powoda przed skutecznym wręczeniem mu wypowiedzenia umowy o pracę, a zasądzone odszkodowanie tylko w wysokości trzymiesięcznego wynagrodzenia jest w pełni zasadne;

b. poprzez niewłaściwe zastosowanie art. 30 § 3 k.p. poprzez przyjęcie, iż w niniejszej sprawie Sąd drugiej instancji modyfikując ustalony przez sąd pierwszej instancji stan faktyczny uznał, iż ustne odwołanie z funkcji Prezesa Zarządu jest równoznaczne z wypowiedzeniem umowy o pracę i jest wiążące dla powoda, a brak zamieszczenia w uchwale odwołującej, iż jest ona równoznaczna z wypowiedzeniem umowy o pracę, nie stanowi naruszenia prawa, skutkującego objęciem powoda okresem ochronnym z art. 39 k.p.;

c. zaskarżone orzeczenie w sposób oczywisty narusza prawo w szczególności art. 32 ust. 2 Konstytucji w związku z art. 30 § 3 k.p. oraz w związku z art. 183 k.p. gwarantujące pracownikowi prawo do uzyskania oświadczenia pracodawcy w formie pisemnej oraz prawa do stabilności przedkładanych mu dokumentów, w tym świadectwa pracy doręzonego w trakcie procesu, a następnie wręczenie korekty świadectwa pracy i wskazanie, iż stosunek pracy ustał w wyniku wypowiedzenia 6 miesięcy wcześniej, pomimo faktu, iż wobec drugiego odwołanego członka zarządu Pani D.W. dokonano w ten sam sposób wypowiedzenia umowy o pracę, a stosunek pracy z nią ustał w wyniku wypowiedzenia umowy o pracę na skutek długotrwałego zwolnienia w sierpniu 2010 r., a zatem naruszono zasadę równego traktowania w rozwiązaniu umowy o pracę.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna okazała się uzasadniona w części dotyczącej postanowienia przez Sąd drugiej instancji o kosztach procesu. Rację ma skarżący, że Sąd drugiej instancji naruszył art. 108 § 1 k.p.c. w związku z art. 100 k.p.c. w związku z art. 391 k.p.c. nakładając na powoda obowiązek poniesienia kosztów sądowych za instancję odwoławczą w kwocie 5.444,25 zł oraz kosztów zastępstwa prawnego w kwocie 1.815,00 zł za pierwszą instancję oraz 1.350,00 zł kosztów zastępstwa prawnego za instancję odwoławczą w sytuacji, gdy sąd nie zmienił ustalenia o niezgodnym z prawem rozwiązaniem umowy o pracę przez pozwaną z powodem, tylko dokonał zmiany wysokości odszkodowania za niezgodne z prawem wypowiedzenie umowy o pracę należnego powodowi do kwoty 36.273,09 zł w miejsce przywrócenia do pracy i zasądzenia wynagrodzenia w kwocie 84.637,21 za cały okres pozostawania bez pracy. Mając powyższe na uwadze Sąd Najwyższy zniósł wzajemnie koszty procesu między stronami.

Z kolei pozostałe zarzuty skargi okazały się chybione. W piśmiennictwie prawniczym wyrażany jest pogląd, że chociaż na płaszczyźnie normatywnej odwołanemu członkowi zarządu spółki kapitałowej, z którym pracodawca rozwiązał niezgodnie z prawem umowę o pracę, przysługuje roszczenie o przywrócenie do pracy, to z analizy pracy wykonywanej przez członka zarządu spółki kapitałowej wynika, iż roszczenie to nie znajduje materialnoprawnej podstawy realizacji (nie może być faktycznie wykonane) i możliwe jest tylko dochodzenie odszkodowania (por. S. Koczur, Roszczenia ze stosunku pracy członka zarządu spółki kapitałowej, Wydawnictwo C. H. Beck, Warszawa 2005, s. 213). Utrata stanowiska członka zarządu, która nastąpiła w ramach stosunku organizacyjnego (stosunku członkostwa), ogranicza w zasadniczy sposób realizację roszczeń związanych z niezgodnym z prawem rozwiązaniem umowy o pracę przez pracodawcę i wyłącza możliwość przywrócenia do pracy na tym stanowisku (por. Z. Kubot, Status pracowniczy członków zarządu spółek kapitałowych, op.cit.). Właśnie na takiej podstawie w orzecznictwie Sądu Najwyższego, między innymi w wyroku z dnia 17 sierpnia 2006 r., II PK 53/06 (OSNP 2007/17-18/245) oraz z 6 maja 2009 r. II PK 285/08 przyjmuje się, że to art. 203 § 1 zdanie pierwsze k.s.h. sprzeciwia się możliwości przywrócenia do pracy odwołanego członka zarządu, skoro członek zarządu może być w każdym czasie odwołany uchwałą wspólników. Prawdą jest,

że treść art. 203 § 1 zdanie drugie k.s.h. stanowi zarazem, że odwołanie członka zarządu nie pozbawia go roszczeń ze stosunku pracy lub innego stosunku prawnego dotyczącego pełnienia funkcji członka zarządu. Wyraźnie w nim wskazano nie tylko, że ustanie członkostwa w zarządzie nie wywiera skutku w istniejącym obok niego stosunku pracy, ale także przyznano – bez żadnych ograniczeń - ochronę, jaka przysługuje pracownikowi w przypadku wadliwego rozwiązania stosunku pracy. Jednakże z racjonalnego punktu widzenia niepożądane jest kreowanie stosunku pracy, w którym obowiązki pracownicze nie mogą i nie będą mogły być wykonywane, a zatem wykładnia językowa art. 203 § 1 zdanie drugie k.s.h. prowadzi do wyniku niemożliwego do zaakceptowania. W takiej sytuacji sąd pracy musi dokonać wyboru za pracownika roszczenia o odszkodowanie zamiast zgłoszonego przywrócenia do pracy, skoro uwzględnienie tego ostatniego żądania jest niemożliwe lub niecelowe (art. 45 § 2 k.p. i art. 56 § 1 k.p. w związku art. 56 § 2 k.p.). Brak możliwości wykonywania obowiązków pracowniczych po restytucji stosunku pracy w pełni uzasadnia zastosowanie tych przepisów i wybranie za pracownika roszczenia o odszkodowanie, bowiem przywrócenie do pracy jest wtedy co do zasady niecelowe. W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że odwołanie ze stanowiska członka zarządu spółki, które nie zostało skutecznie podważone w trybie przepisów prawa handlowego, z reguły stanowi przyczynę uzasadniającą wypowiedzenie umowy o pracę (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 2 marca 2011 r., II PK 201/10, LEX nr 1084554; z dnia 26 stycznia 2000 r., I PKN 479/99, OSNAPiUS 2001 nr 11, poz. 377; z dnia 25 listopada 1997 r., I PKN 388/97, OSNAPiUS 1998 nr 18, poz. 540), ponieważ z chwilą odwołania traci on możliwość wykonywania swojej podstawowej powinności pracowniczej (świadczenia pracy). Mając powyższe na uwadze oraz właściwe ustalenie Sądu drugiej instancji, że Rada Nadzorcza oprócz odwołania powoda z zajmowanej funkcji dokonała rozwiązania z powodem umowy o pracę, na co wskazywało przygotowane dla powoda pismo z dnia 2 listopada 2010 r., które zostało podpisane przez Przewodniczącego Rady Nadzorczej, stwierdzić należy, że odwołanie z funkcji członka zarządu nastąpiło z chwilą podjęcia stosownej uchwały i taka uchwała w stosunku do powoda została podjęta. Stosunek pracy powoda był odrębnym stosunkiem prawnym od członkostwa w zarządzie spółki z ograniczoną

odpowiedzialnością, dlatego też do jego ustania potrzebna była dodatkowa czynność w postaci jego rozwiązania. Czynność ta została dokonana wadliwie bez zachowania wymaganej przez przepisy kodeksu pracy formy pisemnej poprzez złożenie powodowi przez Radę Nadzorczą oświadczenia woli o rozwiązaniu stosunku pracy za wypowiedzeniem. Jak wskazuje na to zebrany w sprawie materiał dowodowy, nastąpiło to w dniu 30 października 2009 r., a nie z chwilą doręczenia powodowi uchwały wraz z pismem z dnia 8 kwietnia 2010 r. czyli w dniu 19 kwietnia 2010 r. Zatem słusznie w niniejszej sprawie zostało przyjęte, że skuteczna była czynność Rady Nadzorczej dokonana w dniu 30 października 2009 r.

Wobec braku możliwości przywrócenia powoda do pracy, zasadnie Sąd odwoławczy zmienił zaskarżony wyrok i oddalił żądanie powoda o przywrócenie do pracy oraz stwierdził także, że powód w chwili złożenia mu przez Radę Nadzorczą oświadczenia o wypowiedzeniu umowy o pracę nie był jeszcze pracownikiem chronionym na podstawie art. 39 k.p., bo dopiero w dniu 14 stycznia 2010 r. ukończył 61 lat. Wobec tego powodowi nie przysługiwało odszkodowanie w wysokości wynagrodzenia za cały okres pozostawania bez pracy. Ponieważ dokonane powodowi ustnie wypowiedzenie umowy o pracę było jednak niezgodne z prawem, ponieważ naruszało przepisy o wypowiedaniu umów o pracę, uzasadnione było zasądzenie na rzecz powoda odszkodowania w wysokości wynagrodzenia za okres wypowiedzenia w oparciu o przepis art. 47¹ k.p. w związku z art. 45 k.p.

Mając powyższe na uwadze Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji orzeczenia.

/tp/